

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

JOZEF TRILOGIE

Muziektheater in drie delen

door

Joost van den Vondel

bewerking : Laurens Spoor

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2000
Nr.2641

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWAALF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens bvba
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens bvba worden gestuurd. Enkele dagen voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteursrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Laurens Spoor
Amsterdam

TARIEFCODE C7

© 1999 Toneelfonds J. Janssens/Laurens Spoor

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Jozef Trilogie

muziektheater naar Joost van den Vondel

Jozef
Ruben
Simeon
Levi, Voedster
Judas
Jissachar
Zewoeloen
Gad
Asher, Jempsar
Dan, Potifar, Farao
Nafthali, tweede Voedster
en Vrachtmeester

Jozef 'in Dothan'

EERSTE BEDRIJF

Rei, Jozef.

Rei

Ziet Jozef, Rachels zoon, en Jakobs staf en stut,
Hier slapen in de hei, bij die bemoste put;
Hij die zich 's nachts, vermoeid van reizen, neer ging leggen,
In woest en eenzaam veld, begroeid met ruigt' en heggen;
Maar ziet eens, hij ontwaakt om vrolijk met het licht
Te heffen in de lucht dat jeugdig aangezicht.
Hij rijst, de zon met hem. Daar staat hij op zijn voeten.
Laat horen hoe hij God en 't morgenlicht zal groeten.

Jozef

33 De zon verlaat de kim veel schoner dan ze plach.
Zij wekt mij uit de droom met een gewenste dag.
Ik droomde, 'k werd omringd door negen wrede slangen,
Zich stellend in 't gelid en schrap, om mij te vangen.
Zij geselden in 't eerst malkander met de start,
En sarden hare wrok door striemen en door smart.
'k Vloog op verschrikt. Ik zag verbaasd rondom mij henen,
Maar zag noch hoorde niets als driemaal deerlijk stenen
Uit deze put, omringd door toppen, dicht begroeid,
Met vijg beplant, door bronnen om en om besproeid.
Schep moed, o jongeling, God zal uw reize zeeg'nen.
'k Wil dan gerustgesteld mijn broedren gaan bejeeg'nen,
En groeten hen van ver, ootmoedig en beleefd,
Uit vaders naam, die mij tot hen gezonden heeft.

TWEEDE BEDRIJF

Simeon, Levi, Judas.

Simeon

143 Maar broeders, 'k bid u, ziet: wie ijlt daar stadwaarts henen?
'k Zie 't hoofd, nu 't halve lijf, nu kniën, nu bei de benen.
Daar stijgt een op de top des heuvels, langs die kant.

Levi

Zo doet hij, Simeon, en heeft een staf in d' hand,
Recht of hij iemand zocht van herders of van hoeders.

Judas

Bedriegt het oog mij niet, 't is een van onze broeders.

Levi

Zou 't soms de dromer zijn, die naar ons ommeziet?

Simeon

't Gelijkt de dromer wel.

Levi

O pest, o huisverdriet!

Gewis, de dromer komt. Wat jaagt hem naar dees hoeken?

Simeon

Ik gis, hij wordt gestuurd om ons en 't vee te zoeken,
Om te doorsnuffelen hoe 't hier omtrent al sta.

Levi

Opdat hij ons verklik? Dat hem de hagel sla.

Judas

Wat heeft het kind misdaan?

Simeon

Ai, schaam u zo te vragen.

Hoe dikwijls heeft hij ons gehekeld, en bedragen,
En listig aangebracht, zijn eigen broers verraân,

Om als een troetelkind in vaders hart te staan.
Dan zag men d' oude man zich over ons versteuren,
En Jozef kreeg een rok van velerhande kleuren.

Judas

De jongen is nog dom en wulps, en vader suft.

Levi

Neen, domheid is het niet: dat blijkt aan zijn vernuft.

Simeon

Let op die dromen eens, die hij nog laatst vertelde.
Hem docht, wij bonden vast de schoven in den velde:
Zijn schoof rees overend. Was Judas' oor toen doof?
Ons schoven neigden 't hoofd eerbiedig voor zijn schoof.

Levi

200 Hij lachte in zijn vuist, en tergde ons nog echter,
Zijn ouders en al 't huis, en maakte 't zo veel slechter.
'Ik droomde', sprak hij, 'k zag te nacht de zon en maan,
En elf starren, met gebogen hoofden, staan
Om mij, en voor mijn glans haar heldre stralen strijken.'
Wat dunkt u, broeder? zeg, zijn dat geen donkre blijken?

Judas

Wat broer verraadt zijn broer?

Levi

Wie dit niet ziet, is blind.

Wie ander's slaaf wil zijn, ik ben zo niet gezind.
Ik laat mij langer met geen dromen ringeloren.
Wij zijn zo goed als hij, en van één stam geboren.

Simeon

Met reden; trapt hem, eer hij ons op 't harte trap.
Lacht al die dromen uit: beschimpt zijn wetenschap.

Levi

Men strooi dat enig wild hem levend heb verslonden.

Judas

En komt dit aan de dag; en wordt dit vals bevonden?

Simeon

Dan wijder raad geleefd. Nu nergens in gedut.
Men breek hem straks de nek, en offer 't lijf een put,
Veel jaren nooit gebruikt, daar niemand komt, of zelden.
Wie meldt dat stuk, indien wij zelf het slechts niet melden?
Al lang genoeg beraân. Een ieder geef zijn stem.

Judas

Zo Ruben 't niet bestemt, heeft al dit werk geen klem.
Het moest eenparig gaan, of deze koord zou breken.
Men vraag de oudste raad. Hij komt. Ik ga hem spreken.

Simeon

Ga heen, maar zie wel toe, noch maak het niet te lang:
Want wie ons tegenstemt, gaat licht dezelfde gang.

Judas, Ruben, Levi, Simeon.

Judas

Gij komt nu recht van pas, om mee uw stem te geven.

Ruben

Waartoe toch?

Judas

Jozef komt: men raadslaagt om hem 't leven
Te nemen, en een poel te dempen met zijn lijf.

Ruben

250 Mijn haren staan te berg', en al mijn leden stijf.
O gruwelijke daad! Sta van mij. Tree niet nader.
Wij broeders, voortgeteeld door ene zelfde vader.
Mij gruwelt dat ik 't hoor. Om Gods wil, zwijg toch stil.

Judas

En of ik zwijg of spreek, 't is aller broedren wil.
Lust u een proef te doen tot redding van zijn leven,
Begin vrij. Ik zal u daarin niet tegenstreven,
Noch 't vonnis hinderen; maar aanzien met geduld
Het algemeen besluit, zo draag ik scha noch schuld.

Ruben

Biedt gij mij niet de hand...

Levi

Hier helpt geen tegenstreven.

Ruben

Ik heb tot dat besluit mijn stem nog niet gegeven.

Simeon

Het hangt niet aan uw stem.

Ruben

Zoudt gij u zulk een daad
Vermeten buiten mijn, uw oudste broeders, raad?

Levi

Vertrouw het vonnis ons: 't is buiten u gestreken.

Ruben

Laat ik in vaders naam dan eerst mijn hart uitspreken.
Hoort, broeders, ik beken 't, zijn dromen zien wat veer:
Maar dromen inderdaad zijn dromen en niet meer.
De dromen grenzen dicht aan ijdelheid en logen.
404 Wie 's nachts van schatten droomt, vindt 's morgens zich bedrogen.

Simeon

De dromer komt van ginds naar deze heuvel toe.

Levi

470 Nu, Ruben, hou uw rust. Wij zijn dit tergen moe.

Simeon

Hou stand en ga niet voort.

Levi

Sta vast, of 't geldt u 't leven.

Ruben

Laat los, of 'k zal een kreet op deze heuvel geven,
Waar heel de grond van dreunt en die een ieder hoor.
Laat los. Help Judas, help: wat hebt gij met mij voor?

Simeon

Zwijg kort, of 't geldt die hals.

Levi

Wil ik hem 't hart doorsteken?

Ruben

Hoort broeders: houdt gemak: vergunt mij tijd te spreken.

Levi

Nu Judas, laat mij los. Ik zal hem niets misdoen.

Ruben

Naardien 't onmogelijk schijnt, dat ik de knaap verzoen
Met u, zijn broedren, al t' onmenselijk verbeteren,
Zo gunt mij dan één beê.

Simeon

Dat is maar tijd versleten.

Ruben

Verschoont uw naam en faam, en zet hem in die poel,
Opdat hij stervende zijn straf te langer voel.

Simeon

Had gij dit eerst geraân, wij waren lang verdragen.

Levi

Hij heeft de beste raad van allen voorgeslagen.

Simeon

Wie 't stemt, die knik mij toe.

Levi

De broeders zijn tevreên.

Simeon

Daar komt de Dromer aan.

Ruben

Wel broeders, ik ga heen.

DERDE BEDRIJF

Jozef, Simeon, Levi.

Jozef

551 Mijn Broeders, zijt gegroet, van mijn heer Vaders wegen,
Die mij tot u gestuurd heeft, onder zijne zegen.

Simeon

Komt gij ons weer bespiên? Verklikker, wellekoom.

Levi

Wat of de dromer nu weer voorkwam in de droom?
Vertel ons uw gezicht, uw droom. Zing op, laat horen.

Simeon

Wat of hem schort? Hij zwijgt en heeft zijn tong verloren.

Levi

Nu, koning Jozef, zeg, wie zal uw stalknecht zijn?
Wie schrijver? wie poortier? wie schenker, om met wijn
Te kronen 's konings dis? wie hem tot dienaar strekken?
Tot muilpaard? tot kameel? wie uw karossen trekken?

Simeon

Ontweldigt hem die staf en drijft hem naar de put.

Jozef

Och, broeders!

Levi

Voort, ga voort: dit janken is onnut.

Ruben (bij de put)

619 Dit 's d' oud' en droge put. 'k Wil hier omtrent vertoeven.
Maar 't zou wel nodig zijn met ene steen te proeven.
Laat vallen, dat het kraak. Laat rollen zonder schrik...
Hij plompt niet eens, maar ploft. Droog is 't er: klaar ben ik.
Weest wellekoom, o put. Weest wellekoom, behoeder
Van Jakobs waardste zoon, van mijn benarde broeder.

Simeon, Levi, Jozef.

Simeon

Nu grien hierna: trek uit die kakelbonte rok.
Trek uit, eer ik 't u leer.

Levi

Ja, leer hem met die stok.

Jozef

Helaas, wat hebt gij voor?

Levi

Om van geen drank te sterven,
Zult gij van dorst vergaan, en wijn en water derven.

Jozef

Van honger en van dorst in deze put vergaan?
O put, ik zie geen grond: hier schijnt noch zon noch maan.
Verveelt het u, dat wij voor 't laatst ons hart uitspreken?

Levi

Gij moogt in deze put vrij zeven dagen preken.

Jozef
725 Och, schenkt mij eens voor 't laatst: mijn hart verstikt van dorst.

Levi
Schep water met uw hand, al ziet het wat bemorst,
Het kan de dorst verslaan: de slijm is meest gezonken.

Jozef
O God, dat laaft mijn hart, nog eens voor 't laatst gedronken.

Simeon
Nu klim, daar is mijn knie. Nu, zet de voet in 't touw.

Levi
Stijg af.

Jozef
Leeft lang, mijn broers. Troost vader in zijn rouw.

Simeon
Die rouw is al gemaakt.

Levi
Hij daalt met flauwe treden.

Simeon
Zijt gij omlaag?

Jozef
Nog niet.

Levi
Haal op, hij is beneden;
Maak los het laddertouw: 't wil tijd zijn dat wij gaan.

Simeon
735 Ons werk is nu beschikt. Hier moet een dronk op staan,
Met een ontbijt: de zon begint alree te steken.

Levi

Komt, gaan we, waar ons loof noch schaduwen ontbreken.
Hij heft een klaaglied aan. Hoe galmt die nare klank.

Simeon

Ai, luistert, wat hij zingt.

Levi

Die tijd valt mij te langk.

Jozef

747 Ik zie 't gewelf des blauwen hemels blinken,
Door ene bril van damp en dikke lucht;
Al schijnt de zon, zij schroomt zo diep te zinken.
Ik hoor de wind, maar wie hoort mijn gezucht?
De putgalm bauwt mijn kernen na, mijn smeken,
En kaatst terug de allerlaatste tarm.
De stenen zelfs uit medelijden spreken:
Ik roep 'ocharm', de putgalm roept 'ocharm'.

Jozef 'in Egypte'

EERSTE BEDRIJF

Rei

- 31 Daar schijnt de zon op 't hof, en zijn vergulde daken.
Haar stralen deden heel de stad alree ontwaken.
Op deze dag richt men een afgods staatsie aan,
En elk maakt zich gereed op 't prachtigst uit te gaan.
De heer, door 's dienaars trouw, ontlast van alle zorgen,
Hecht, nacht en dag gerust, de avond aan de morgen;
Maar niet zijn gemalin, vrouw Jempsar, die, ontroerd
In hare geile geest, zo schendig wordt vervoerd.
Belust op Jozefs jeugd en deugd, en lijf en leden,
Heeft zij nu, dag op dag, de jongeling bestreden;
Die nooit op haar geboën noch lokaas acht wou slaan,
En nu de jongste storm groothartig uit moet staan.

Potifar, Jozef.

Potifar

- 483 Dit beurt om vier jaar eens. Hoe blijft gij zo afkerig
Van feesten?

Jozef

- Ik was nooit nieuwsgierig noch begerig.
Wij huwen onbevlekt de maagdom aan een maagd,
610 Uit teellust, niet uit lust, die 't geil gezicht behaagt.

Potifar

Zo straft gij overspel, geweld, en maagdeschennis?